

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 814)

Vláda na jednání své schůze dne 24. října 2012 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 814), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** z dále uvedených důvodů.

1. Navrhovaná novelizace trestního zákoníku, jejímž přijetím by došlo ke změně podmínek trestnosti některých protiprávních jednání, a to v neprospěch jejich pachatelů, by byla v rozporu s ústavní zásadou zákazu retroaktivity vyjádřenou v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a promítnutou v § 2 trestního zákoníku. V rozporu s odůvodněním návrhu se nejedná o pouhý přesun tzv. privatizačních trestných činů z § 34 odst. 1 písm. a) do § 35 trestního zákoníku, ale o podstatné rozšíření okruhu trestných činů, na něž by předmětné ustanovení dopadalo; užitím zcela nové, značně vágní formulace „trestné činy spáchané v souvislosti s privatizací“ by navíc tento okruh dotčených trestných činů byl značně neurčitý. Přijetí takové úpravy by znamenalo výrazné narušení principu právní jistoty.

2. Vyloučení promlčení u tzv. privatizačních trestných činů je vzhledem k povaze trestných činů zařazených do stávajícího výčtu nepromlčitelných trestných činů v § 35 trestního zákoníku zcela neadekvátní. Ačkoliv nelze tyto trestné činy bagatelizovat a vláda má zájem na jejich vyšetření a spravedlivém potrestání, nedosahují takové závažnosti a mimořádnosti, aby to odůvodňovalo jejich zařazení mezi trestné činy nepromlčitelné, jejichž výčet je především odrazem závazků vyplývajících z přijetí norem mezinárodního práva a také negativních zkušeností společnosti z období druhé světové války, popřípadě z následujícího nedemokratického období.

3. Pokud jde o zájem na dokončení vyšetření předmětných trestných činů a řádném postihu jejich pachatelů, zmiňovaný v důvodové zprávě k předloženému návrhu zákona, podle platné právní úpravy se promlčecí doba přerušuje zahájením trestního stíhání trestného činu, o jehož promlčení se jedná. V případech, u nichž se během státem závazně stanovené promlčecí doby nepodaří získat dostatečné poznatky potřebné k zahájení trestního stíhání, jsou právě také následné procesní obtíže, například při dokazování, jedním z důvodů, proč stát zájem na postihu protiprávního jednání ztrácí. Pokud by stát trval na časově neomezené trestnosti takových jednání, byly by s jejich vyšetřováním, vzhledem k uplynulé době často již bezvýsledným, zcela nepochybně spojeny významné náklady; v tomto směru tedy vláda nesouhlasí ani s tvrzením o neutrálním či dokonce pozitivním dopadu předloženého návrhu zákona na veřejné rozpočty.

4. Předložený návrh zákona přes svůj velmi omezený rozsah trpí řadou legislativně technických nedostatků, jako jsou například nesprávné označení novelizovaného zákona v úvodní větě článku I, zcela nepřesný a nesprávný odkaz na jiné právní předpisy v navrhovaném znění § 35 písm. d) trestního zákoníku nebo absence odůvodnění navrhované účinnosti v rozporu s § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.